

SAŽETAK

Povijest nastanka i djelovanja građanskih društava u Lici može se pratiti još od 1835. godine, kada je osnovana Narodna čitaonica u Senju. Ipak, tek su krajem 19. stoljeća stvoreni svi preduvjeti da se osniva više građanskih društava u Lici te je od tada njihov broj u stalnom povećanju. Iako je nesumnjivo da su različite vrste udruga svojim djelovanjem pozitivno djelovale na ličko društvo, fenomen društvene mikropovijesti nije bio predmet sveobuhvatnog proučavanja. Ova knjiga kronološki prati stvaranje prvih građanskih društava (udruga, zaklada, štedionica, klubova i podružnica) u Lici u vrijeme Vojne krajine, njihovo naglo povećanje u vrijeme Ličko-krbavske županije i promjene koje su ih zahvatile u vrijeme Kraljevine Jugoslavije te završava početkom Drugoga svjetskog rata, kada su građanske udruge u Lici naglo nestale s povijesne pozornice. U knjizi se ipak osvrćemo i na društvena djelovanja u vremenu socijalističke Jugoslavije kao i na ponovno osnivanje društava za nastanka Republike Hrvatske. U knjizi je prikazano političko, gospodarsko i kulturno stanje u Lici koje je umnogome utjecalo na brzinu i kvalitetu nastanka novih građanskih društava. Također su obrađena važnija građanska društva izvan Like, jer je njihova kulturna i ekonomska interakcija bila važan element u razvoju ove regije. Stoga je cilj knjige bio da prvi put u našoj historiografiji predstavi, ne samo sažet prikaz građanskih udruga, nego i razloge, uzroke te posljedice njihova postojanja na prostoru Like i Senja, a sve u svrhu boljšega razumijevanja složenih i nedovoljno razjašnjenih povijesnih procesa u hrvatskoj povijesnoj regiji Lici.